

Oktober 2014

RISC-KIT

RESILIENCE-INCREASING
STRATEGIES FOR COASTS – TOOLKIT
WWW.RISCKIT.EU

pearl
Preparing for Extreme And Rare
events in coastaL regions

RISICO-VERMINDERENDE STRATEGIEËN BIJ RAMPEN IN EUROPESE KUSTGEBIEDEN

Stormen, overstromingen en zeespiegelstijging hebben al een grote impact gehad in heel Europa en zullen dat ook blijven hebben in de toekomst. Ze vormen een bedreiging voor de veiligheid van mensen. Momenteel leeft één derde van de bevolking van de Europese Unie (EU) op minder dan 50 km van de kust en genereert deze bevolking een geschatte 30% van het totale EU Bruto Binnenlandse Product (BBP). Alleen al de economische waarde van kustzones op minder dan 500m van de Europese wateren wordt geschat tussen 500 – 1000 miljard Euro. Door de economische groei, de bevolkingsgroei en de verhoogde kans op gevaar door de klimaatverandering, wordt een stijging van het risico (de kans op het voorkomen van een gevaar vermenigvuldigd met de gevolgen) verwacht in de nabije toekomst. De kostprijs van niets doen wordt geschat op 6 miljard Euro tegen 2020. Deze kostprijs is hoger dan de gesommeerde jaarlijkse kostprijs voor het nemen van voorzorgs- en aanpassingsmaatregelen. Daartegenover staat dat tot 4.2 miljard Euro aan netto voordelen kunnen worden verkregen als er actie wordt ondernomen. Daarom is een her-evaluatie van de bestaande Disaster Risk Reduction (DRR, Risico-vermindering bij rampen) strategieën voor de kustgebieden nodig. Een nieuwe mix van maatregelen betreffende preventie, risicobeperking, voorbereiding en vroege reactie moet overwogen worden.

Deze beleidsbrief is een resultaat van RISC-KIT (Resilience – Increasing Strategies for Coasts – Toolkit) en PEARL (Preparing for Extreme And Rare events in coastaL regions), gefinancierd door de Europese Commissie. Een belangrijke inbreng voor deze nota zijn de resultaten van een internationale analyse van DRR strategieën voor de “case studies” van beide projecten.

De verdere ontwikkeling van kustgebieden in combinatie met zwaardere stormen veroorzaakt door klimaatverandering maken een nieuwe beoordeling van de DRR strategieën noodzakelijk. Strategieën die thans gebaseerd zijn op voorbereidings- en risico-beperkende maatregelen zullen in de toekomst meer preventieve maatregelen moeten opnemen omdat de kosten van rampen te groot worden.

DRR maatregelen kunnen in drie categorieën onderverdeeld worden: preventieve, risico-beperkende en voorbereidingsmaatregelen. De preventiemaatregelen moet voorkomen dat het gevaar zich voordoet, bijvoorbeeld door maatregelen zoals dijken en duinen langs de kust. Deze maatregelen worden toegepast in dichtbevolkte kustgebieden. Risicobeperkende maatregelen hebben als doel de impact van het gevaar te reduceren. Deze maatregelen worden vaker gebruikt in minder verstedelijkte gebieden. Tot deze maatregelen behoren structurele (e.g. lage duinen, strandsuppletie, moerasland) en niet-structurele maatregelen (e.g. beperken van de bouw of overstromingsresistente gebouwen). Voorbereidingsmaatregelen, zoals voorspellingsystemen en evacuatieplannen, worden gebruikt in combinatie met preventie- en risico beperkende maatregelen indien een storm een beschermingsniveau overschrijdt of als enige autonome maatregel in kustgebieden met beperkte middelen en lage bevolkingsgraad.

Aangezien het investeringsniveau in de kustgebieden een belangrijke rol speelt bij de selectie en doeltreffendheid van DRR maatregelen, vereisen de ontwikkelingen in kustgebieden dat de DRR strategieën bijgesteld zijn zodat ze zich kunnen aanpassen aan deze veranderingen. De verwachting is dat DRR strategieën, welke sterk afhankelijk zijn van de voorbereidingsmaatregelen en risico beperkende maatregelen, zullen veranderen naar meer preventieve maatregelen als het niveau van de kustontwikkeling stijgt.

Zowel technische als ecosysteem-gebaseerde oplossingen zijn haalbare opties om op lange termijn DRR strategieën te ontwerpen. Ecosysteem-gebaseerde oplossingen kunnen een win-win situatie ondersteunen hoewel tot op heden de uitvoering ervan beperkt is door een ontbrekende samenhang tussen DRR management adaptatie en natuurbehoud doelen.

Ecosysteem-gebaseerde benaderingen zijn risico beperkende maatregelen die gecombineerd kunnen worden met preventieve 'harde' structuren. Hoewel de implementatie van 'harde' structuren gewoonlijk gepaard gaat met ecologische kosten (zoals het verlies van kustgebieden), kan het integreren van natuurlijke beschermingscapaciteiten in de preventiestrategieën leiden tot overstromingsbescherming doelstellingen waarbij de ecologische waarde bevorderd wordt en de belasting op de 'harde' structuren verminderd wordt. Ecosysteem-gebaseerde oplossingen kunnen daarmee 'win-win' of 'no-regret' oplossingen opleveren om DRR, natuurbehoud en klimaatdoelstellingen te halen. De toepassing van dergelijke oplossingen in DRR strategieën is tot op heden echter beperkt. Dit komt doordat het ecosysteembeheer vaak onafhankelijk beschouwd wordt van de DRR strategieën, de ecosysteemoplossingen ondergewaardeerd zijn in vergelijking met andere oplossingen, of er een tekort is aan interactie tussen de wetenschap en het beleid over het gebruik en de toepassing van dergelijke opties.

Incorporeren van lokale waarden en het afstemmen nationale DRR strategieën op lokale historische en socio-culturele kenmerken en prioriteiten door middel van communicatie op alle niveaus en de integratie van belanghebbenden in het proces, kan leiden tot een grotere toepassing en meer effectieve uitvoering van het beleid.

Socio-culturele en historische perspectieven kunnen een cruciale rol spelen in het ontwerp en de uitvoering van de DRR strategieën, in het bijzonder op het regionaal niveau. Door deze effectief in rekening te nemen, wordt er verwacht dat DRR strategieën significant verbeterd kunnen worden door een aanpassing van de lokale perceptie van het gevaar, wat kan helpen om het begrip en aanvaarding van DRR maatregelen te vergroten. Dit kan gedaan worden door zowel de communicatie te richten op lokale en persoonlijke waarden en prioriteiten, als door een brede communicatie op verschillende niveaus en te focussen op de betrokkenheid van alle belanghebbenden. Dit stelt mensen in staat om goed geïnformeerde beslissingen te nemen, wat leidt tot resultaten die aanvaard worden door een brede groep van belanghebbenden. Het betrekken van zowel lokale belanghebbenden als eindgebruikers in het beslissingsproces creëert de gelegenheid om risicoperceptie (het subjectieve oordeel dat mensen maken over de aard en de ernst van het risico) van inwoners van een risicogebied te beïnvloeden en om meer lokaal verantwoordelijke DRR planning en handelen uit te voeren.

De Europese Unie bevindt zich in een unieke positie om de inspanningen van de lidstaten met betrekking tot DRR strategieën te ondersteunen en te coördineren alsmede om de samenwerking voor de ontwikkeling en het delen van kennis, normen en kosteneffectieve middelen te ondersteunen.

EU-steun en coördinatie zijn essentieel om een platform en kader te voorzien om DRR strategieën tussen de lidstaten en regionale autoriteiten te verbeteren. RISC-KIT en PEARL identificeerden verschillende gebieden die een significant potentieel en opportuniteiten bieden voor de verbetering van het Europese risicobeheer.

- Hoewel er grote verschillen zijn in historische, socio-culturele, socio-economische en fysische kenmerken binnen de EU is een platform om kennis en ervaring over technische en beleidskwesties te delen noodzakelijk. Dit is in het bijzonder relevant in het geval van grensoverschrijdende effecten en interregionale samenwerkingsactiviteiten.
- De synergiën tussen risicobeheer, natuurbehoud en klimaatadaptatie moeten worden benut. Dit is vooral duidelijk in het potentieel dat ecosysteem gebaseerde oplossingen bieden om te voldoen aan klimaatadaptatie- en natuurbehoud doelstellingen.
- Wetenschappelijke bevindingen maken het mogelijk voor beleidsmakers en risicobeheerders om beter op kennis gebaseerde beslissingen te maken. In het bijzonder is nieuwe kennis noodzakelijk met betrekking tot ecosysteem gebaseerde oplossingen voor DRR management, het in rekening brengen van socio-culturele en historische perspectieven in DRR strategieën, en het aanpakken van grensoverschrijdende effecten.
- Een gemeenschappelijke reeks van tools voor risicobeoordeling en -analyse moet ontwikkeld worden om EU lidstaten te ondersteunen en bij te dragen tot een kennisplatform om DRR besluitvorming te verbeteren.
- Europese normen en protocollen voor het registreren van schade na een ramp moeten ontworpen en geïmplementeerd worden om een vergelijking en beoordeling van rampen mogelijk te maken.
- De voorbereidingsmaatregelen kunnen verbeterd worden door het verbeteren van de reactie capaciteiten, planning en trainingsnetwerken, de versterking van de samenwerking tussen autoriteiten en het versterken van voorspellingsystemen (Early Warning Systems).

Extra informatie

Meer informatie over RISC-KIT vindt u hier:

<http://www.risckit.eu/np4/home.html>

of door Ap van Dongeren, Project Coördinator, Deltares te contacteren:

ap.vandongeren@deltares.nl

Meer informatie over PEARL vindt u hier:

<http://www.pearl-fp7.eu/about-pearl/>

of door Zoran Vojinovic, Coördinator UNESCO-IHE, te contacteren:

z.vojinovic@unesco-ihe.org

Nationaal Contactpunt

Annelies Bolle

Engineer Advisor, International Marine and Dredging Consultants.

Annelies.Bolle@imdc.be

International Marine and Dredging Consultants

<http://www.imdc.be/>